মংগট ৰায়

বনাম

পঞ্জাব চৰকাৰ

৯ জুলাই, ১৯৯৭

[ন্যায়াধীশ এম.এম. পুঞ্চি আৰু ন্যায়াধীশ এছ.বি. মজমুদাৰ]

ফৌজদাৰী বিচাৰ:

পৰিস্থিতিগত প্ৰমাণ- অভিযুক্তক দোষী সাব্যস্ত কৰা পৰিস্থিতি-অপৰ্যাপ্ত যৌতুক অপৰাধৰ উদ্দেশ্য হোৱা- অভিযুক্তই ফাঁচীৰ ভুল প্ৰমাণ সৃষ্টি কৰা- অভিযুক্ত স্বামীৰ দ্বাৰা আত্মহত্যাৰ প্ৰতিৰক্ষা স্থাপন কৰা- মৃতকৰ মৃতদেহত মৰণোত্তৰ পৰীক্ষাৰ পূৰ্বে আঘাত পোৱাৰ পৰা বুজা যায় যে তেওঁক বিষ মিহলি কৰা মদ বলপূৰ্বকভাৱে খুওৱা কৰা হৈছিল- অভিযুক্ত চিকিৎসক হোৱাৰ সুবাদতে বিষ প্ৰয়োগ কৰাৰ সুবিধা আৰু সুযোগ আছিল- মৃতকৰ আত্মীয়ক তৎক্ষণাত খবৰ নিদিয়া আৰু অপৰাধস্থলীৰ পৰা পলায়ন কৰা অভিযুক্তৰ আচৰণ- যদিও ই নিজৰ বাবে নিৰ্ণায়ক নহয়, অভিযুক্তৰ বিৰুদ্ধে ই এক নিৰ্ণায়ক পৰিস্থিতিত পৰিণত হয়- ৰায় দিয়া হয় যে, গোচৰৰ পৰিস্থিতিসমূহত পৰিস্থিতিৰ শৃংখলাই এই অনিবাৰ্য সিদ্ধান্তলৈ লৈ যায় যে পত্নীৰ হত্যাৰ বাবে কেৱল অভিযুক্তই দায়ী আছিল, আন কোনো দায়ী নাছিল।

আপীলকাৰী/অভিযুক্ত পেছাত এজন চিকিৎসক আছিল। অভিযুক্তৰ পত্নী অৰ্থাৎ মৃতকক পৰ্যাপ্ত যৌতুক নিদিয়াৰ বাবে অভিযুক্ত আৰু তেওঁৰ পৰিয়ালৰ লোকে অহৰহ দুৰ্ব্যৱহাৰ কৰিছিল। মৃত্যুৰ ২ মাহৰ পূৰ্বেই মৃতকে এটি পুত্ৰ সন্তান জন্ম দিয়ে আৰু আনকি সেই সময়তো অভিযুক্তজন শহুৰেকৰ ঘৰলৈ যোৱা নাছিল। ঘটনাৰ দিনা ডিঙিত 'দুপট্টা'ৰে মেৰিয়াই চিপ লৈ মৃত অৱস্থাত উদ্ধাৰ হয় আৰু ভৰি দুখন বিচনাৰ ভৰি পথানত বান্ধি থোৱা অৱস্থাত আছিল। ৰাসায়নিক পৰীক্ষাৰ জৰিয়তে প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল যে মৃত্যুৰ পূৰ্বে মৃতকক বলপূৰ্বকভাৱে বিষ মিহলোৱা মদ পান কৰোৱা হৈছিল। চিকিৎসা প্ৰতিবেদন অনুসৰি দুটা আঘাত মৃত্যু পূৰ্বৰ আছিল আৰু ইয়াৰ বিপৰীতে

ডিঙিত পোৱা লিগাচাৰ মাৰ্ক মৃত্যুৰ পিছৰ আছিল। অভিযুক্তই মৃতকৰ আত্মীয়ক ততাতৈয়াকৈ অৱগত নকৰি ঘটনাস্থলীৰ পৰা পলায়ন কৰে।

এই তথ্যসমূহৰ ভিত্তিত বিচাৰ আদালতে ভা.দ.বি.-ৰ ৩০২ নং ধাৰাত আপীলকাৰীক দোষী সাব্যস্ত কৰে আৰু আপীলকাৰীৰ আপীলত উচ্চ ন্যায়ালয়েও একে কথাকে সমৰ্থন কৰে।

এই আদালতৰ সন্মুখত অভিযুক্তসকলৰ মূল বিতৰ্ক আছিল যে, (i) গোচৰটো পৰিস্থিতিগত প্ৰমাণৰ আছিল আৰু পৰিস্থিতিৰ শৃংখল সম্পূৰ্ণ নাছিল; (ii) অভিযুক্ত, যি শেহতীয়াকৈ পুত্ৰ সন্তানৰ পিতৃত্ব লাভ কৰিছিল, পত্নীক হত্যা কৰাৰ কোনো কাৰণ নাছিল; আৰু (iii) মৃত মহিলাগৰাকী হতাশাত ভূগি থকা বুলি প্ৰমাণ পোৱা গৈছিল আৰু সেয়েহে, তেওঁ ফাঁচী লোৱাৰ সকলো সম্ভাৱনা আছিল।

চৰকাৰী পক্ষৰ মূল বিতৰ্ক আছিল যে, (i) অভিযুক্তৰ বাসগৃহৰ পৰা এক কিলোমিটাৰ দূৰত আন এখন ক্লিনিক আছিল আৰু বিষাক্ত মদ খোৱাৰ পিছত আৰু আত্মহত্যা দৰে ভুৱা প্ৰমাণ সৃষ্টি কৰাৰ পিছত তেওঁৰ ক্লিনিকলৈ যোৱাটো অতি সহজ আছিল; (ii) শহুৰেক- শাহুৱেকক ঘটনাৰ দিনাই এই বিষয়ে অৱগত নকৰা আৰু তাৰ পিছত তেওঁৰ সংঘটিত স্থানৰ পৰা পলায়ন কৰা- এই সকলোবোৰেই তেওঁৰ দোষী মনটোৰ ইংগিত দিয়ে।

আপীল খাৰিজ কৰি এই আদালতে ৰায় দিয়ে:

১) চিকিৎসাৰ প্ৰমাণ আৰু ৰাসায়নিক পৰীক্ষকৰ প্ৰতিবেদনত স্পষ্টকৈ দেখা গৈছে যে মদ্যপানৰ সৈতে মিহলি অৰ্গেন'ফ'স্প'ৰাছ যৌগ প্ৰয়োগৰ ফলত মৃতকে প্ৰাণ হেৰুৱাইছিল। [৬৬৮-এফ]

২) মন কৰিবলগীয়া যে ডেৰ-দুমাহৰ কেঁচুৱা সন্তানৰ মাতৃ, মৃত মহিলাগৰাকীয়ে, আধা বটল মদ খাইছিল বুলি অভিযোগ উত্থাপন কৰা হৈছে। ইমানখিনি মদ পান কৰি নিজৰ ডিঙিত ফাঁচি লগাই ওলমি থাকিব পৰাকৈ নিজৰ চেতনাত থাকিব নোৱাৰিলেহেঁতেন। [৬৬৮-ই]

৩) অভিযুক্ত পক্ষই উপস্থাপন কৰা সমগ্ৰ যুক্তিসমূহ আছিল অৰ্থহীন আৰু এইবোৰে সম্ভাৱনাৰ মৌলিক নীতিক অৱজ্ঞা কৰিছিল আৰু সাধাৰণ জ্ঞানৰ বিপৰীত আছিল। [৬৬৮-ই]

৪) অভিযুক্তৰ হাতত সকলো সা-সুবিধা আছিল আৰু তেওঁ এইটোও জানিছিল যে অতি তিতা বিষবিধ কাৰোবাক খাবলৈ দিয়াৰ আগতে মদৰ সৈতে মিহলাই পাতল কৰিব লাগিব। [৬৬৯-ই]

৫) মৃতকৰ মৃতদেহত চিকিৎসকে ধৰা পেলোৱা মৰণোত্তৰ আঘাত দুটাৰ পৰা স্পষ্টকৈ বুজা গৈছিল যে তেওঁ পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা পৰিমাণৰ বিষ মিশ্ৰিত মদখিনি খোৱাৰ আগতে প্ৰতিবাদ কৰিছিল। [৬৬৯-ই-এফ]

৬) পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা পৰিস্থিতটোৱে প্ৰমাণ কৰিলে যে মদ আৰু পৰ্যাপ্ত পৰিমাণৰ অৰ্গেন’ফছফৰাছ যৌগ পান কৰাৰ বাবে মৃত্যু হয়।

৭) অভিযুক্তৰ মৃতকৰ শহুৰেক আৰু আত্মীয়ক তৎক্ষণাত অৱগত নকৰা আৰু গ্ৰেপ্তাৰ নোহোৱালৈকে কেইবাদিনো অপৰাধস্থলীৰ পৰা পলায়ন কৰা- এই কাৰ্য্যবোৰ যদিও নিজাববীয়াকৈ নিৰ্ণায়ক নহয়, আপীলকাৰীৰ দোষী সাব্যস্ত কৰা শক্তিশালী প্ৰমাণ। [৬৭০-এ-বি]

৮) পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা সকলো পৰিস্থিতিয়েই পৰিস্থিতিগত প্ৰমাণৰ সম্পূৰ্ণ শৃংখলক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বুলি গণ্য কৰিব লাগিব, যাৰ ফলত এই অনিবাৰ্য সিদ্ধান্ত লোৱা হ’ব যে কেৱল অভিযুক্তই হত্যাৰ বাবে দায়ী আছিল। [৬৭০-ডি]

জোচে ওৰফে কল্লি জোচে বনাম কেৰেলা চৰকাৰ, (১৯৭৩) ৩ এছচিচি ৪৭২; শ্ৰীমতী ড. চি. ফিনো বনাম পঞ্জাব চৰকাৰ, [১৯৭৫) ৪ এছচিচি ১১৯ আৰু চৰকাৰ বনাম ফাটেলজ বালজাদুৰ আৰু অন্যান্য, সকলো এআইআৰ (১৯৫৮) ১, -ত উদ্ধৃত।

ফৌজদাৰী আপীল ক্ষেত্ৰাধিকাৰ: ফৌজদাৰী আপীল নং ৬৮৩/১৯৯০।

ফৌজদাৰী আপীল নং ৬০-ডিবি/১৯৮৬ গোচৰৰ পঞ্জাব আৰু হাৰিয়ানা উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ২.৮.৮৮ তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা।

আপীলকাৰীৰ হৈ আৰ.এল. কোহলী, কাৱালজীত কোছাৰ আৰু জে.ডি. জৈন।

প্ৰতিবাদীৰ হৈ আৰ.এছ. সোধি।

আদালতৰ ৰায়দানৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰে

ন্যায়াধীশ এছ.বি. মজমুদাৰে– পত্নী হত্যাৰ অপৰাধত বিচাৰ আদালতে দোষী সাব্যস্ত কৰা আপীলকাৰীয়ে যদিও তেওঁ গোচৰটো উচ্চ ন্যায়ালয়ত আপীলত দাখিল কৰিবলৈ সক্ষম নহ'ল আৰু তাত পৰাস্ত হোৱাৰ পিছত তেওঁ বিশেষ অনুমতিৰ বাবে কৰা আবেদনৰ জৰিয়তে এই আদালতত আপীল কৰি আহিছিল। এই কাৰ্য্যবিধিৰ সৈতে জড়িত কিছুমান প্ৰাসংগিক তথ্য আৰম্ভণিতে মন কৰিবলগীয়া।

পৰিচয়মূলক তথ্য

আপীলকাৰীজন হৈছে এজন প্ৰেকটিচিং ডাক্তৰ, যাৰ নিজাকৈ দুখন ক্লিনিক আছে। এখন ক্লিনিক পঞ্জাব ৰাজ্যৰ অমৃতসৰ জিলাৰ পাখোপুৰা গাঁৱত। সেই ক্লিনিকখন তেওঁৰ আৱাসিক ঘৰৰ অংশ হিচাপে পৰিচালিত হয়, য'ত তেওঁৰ ২৪ বছৰীয়া পত্নী মধু বালাৰ কৰুণ মৃত্যু হৈছিল। তেওঁৰ আনখন ক্লিনিক তেওঁৰ আৱাসিক ঘৰৰ পৰা প্ৰায় এক কিলোমিটাৰ দূৰত্বত অৱস্থিত ৰাটোকে গাঁৱত। ১৯৮৫ চনৰ ০৪ ছেপ্টেম্বৰত সংঘটিত হোৱা এই কাণ্ডৰ প্ৰায় ডেৰ বছৰ আগতে পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা মধু বালাৰ সৈতে আপীলকাৰীৰ বিবাহ হৈছিল। বিচাৰৰ গোচৰটো হ'ল যে উক্ত মধু বালাৰ সৈতে তেওঁৰ বিবাহৰ পিছত আপীলকাৰী বা তেওঁৰ মাকে মধু বালাই অনা যৌতুকত সন্তুষ্ট নহ'ল আৰু তেওঁলোকে সেইখিনি পৰিমাণৰ যৌতুক অপৰ্যাপ্ত বুলি অহৰহ অভিযোগ কৰি থাকিল। সেইটো কাৰণতে তেওঁলোকে তাইৰ লগত বেয়া ব্যৱহাৰ কৰিছিল। ঘটনাৰ তাৰিখৰ পৰা প্ৰায় চাৰে চাৰি মাহ আগতে মধু বালাই ফৰিদকোটস্থিত পিতৃ-মাতৃৰ ঘৰলৈ গৈ তেওঁৰ সম্পৰ্কীয় লোকসকলক তেওঁৰ লগত হোৱা দুৰ্ব্যৱহাৰ সম্পৰ্কে জনাইছিল আৰু টিভি, ফ্ৰীজ আৰু স্কুটাৰৰ দাবী কৰাৰ বিষয়ে অৱগত কৰে আৰু লগতে তেওঁলোকে মধু বালাৰ পিতৃ-মাতৃয়ে ঘড়ী উপহাৰ দিয়া নাছিল বুলি কৰা অভিযোগৰ বিষয়েও অৱগত কৰে। বিচাৰৰ সময়ত অভিযোগকাৰী পক্ষৰ নেতৃত্বত পোৱা প্ৰমাণত দেখা গ'ল যে মধু বালাৰ ভাতৃ, পি.ডব্লিউ.-৪, ব্ৰিজ

ভূষণে তেওঁৰ মোমায়েক ৰোশন লাল আৰু দেস ৰাজৰ সৈতে, যিয়ে আপীলকাৰীক মধু বালাৰ সৈতে বিয়া কৰাই দিয়াৰ বাবে মধ্যস্থতাকাৰী হিচাপে কাম কৰিছিল, আপীলকাৰী-অভিযুক্ত আৰু আনজন অভিযুক্ত অৰ্থাৎ তেওঁৰ মাতৃ ইন্দ্ৰা ৰাটি (বিচাৰ আদালতে যিজনক দোষমুক্ত কৰিছে)ৰ সৈতে যোগাযোগ কৰে, আৰু তেওঁলোকৰ সৈতে কথা পাতি তেওঁলোকক জনাইছিল যে তেওঁলোক দুখীয়া হোৱাৰ বাবে তেওঁলোকে দাবীসমূহ পূৰণ কৰিব নোৱাৰে আৰু অভিযুক্তই সেইটো কাৰণতে মধু বালাৰ লগত বেয়া ব্যৱহাৰ কৰিব নালাগে। অভিযোগকাৰী পক্ষৰ গোচৰটোৱে আৰু কয় যে অভিযুক্তসকলে নিজৰ দোষ স্বীকাৰ কৰি ভৱিষ্যতে এনে দাবী পুনৰাবৃত্তি নকৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিছিল আৰু লগতে মধু বালাৰ লগত বেয়া ব্যৱহাৰ নকৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিছিল। ইয়াৰ মাজতে মধু বালাই এটি পুত্ৰ সন্তান জন্ম দিলে। সেইটো ঘটনা সংঘটিত তাৰিখৰ প্ৰায় দুমাহ আগতেই হৈছিল। শিশুটিৰ জন্ম সন্দৰ্ভত আপীলকাৰীলৈ খবৰ প্ৰেৰণ কৰা হৈছিল যদিও তেওঁ শহুৰেকৰ ঘৰলৈ যোৱা নাছিল। ঘটনাৰ প্ৰায় ১৬-১৭ দিন পূৰ্বে মধু বালাৰ শাহুৱেক ইন্দ্ৰ ৰাটীয়ে মধু বালাৰ পিতৃ-মাতৃৰ ঘৰলৈ গৈ মধু বালাক তেওঁলোকৰ ঘৰলৈ গৈছিল। তাইক ঘূৰাই লৈ যোৱাৰ সময়ত তেওঁ শিশুটিক দিয়া প্ৰথাগত উপহাৰৰ ওপৰত অসন্তুষ্টি প্ৰকাশ কৰি মধু বালাক সম্বোধন কৰি মন্তব্য কৰিলে যে বিয়াৰ সময়ত আৰু পুত্ৰ জন্মৰ পিছতো তাই খালি হাতেৰে আহিছে।

এতিয়া আহিল ঘটনা সংঘটিত হোৱাৰ তাৰিখ অৰ্থাৎ ১৯৮৫ চনৰ ০৪ ছেপ্টেম্বৰ, যিটো দিনত অভিযুক্ত স্বামীৰ আৱাসিক ঘৰত মধু বালাই অস্বাভাৱিক মৃত্যুক সাৱটি হয়। এই বিষয়ে ১৯৮৫ চনৰ ০৫ ছেপ্টেম্বৰ তাৰিখে অৰ্থাৎ পিছদিনা মধু বালাৰ মৃত্যুৰ বিষয়ে মধু বালাৰ সম্পৰ্কীয় লোকসকলক জনোৱা হৈছিল। তেওঁলোকে পাখোপুৰা গাঁৱলৈ ৰাওনা হ'ল আৰু ছিৰহলী পোৱাৰ লগে লগে পাখোপুৰালৈ যোৱাৰ পথত মধু বালাৰ মৃতদেহ ইতিমধ্যে তৰ্ণ তৰণলৈ লৈ যোৱা হৈছে বুলি খবৰ পালে। ইয়াৰ পিছত তেওঁলোকে তৰ্ণ তৰণৰ চিকিৎসালয়ত উপস্থিত হয় য'ত তেওঁলোকে অনুভৱ কৰে যে তৰ্ণ তৰাণৰ মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা ন্যায্য নহ'বও পাৰে। অমৃতসৰত চিকিৎসক দ্বাৰা মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা সম্পন্ন কৰাৰ বাবে তেওঁলোকে মহকুমাধিপতিলৈ এখন আবেদন দাখিল কৰে। মহকুমাধিপতিৰ নিৰ্দেশত সেয়েহে অমৃতসৰত এখন ব'ৰ্ড অৱ ডক্টৰৰ দ্বাৰা মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা সম্পন্ন কৰা হয়। ৪ নং সাক্ষী ব্ৰিজ ভূষনে আৰক্ষী কৰ্তৃপক্ষক নিজৰ বক্তব্য দিয়ে যাৰ ভিত্তিত প্ৰথম তথ্য

প্ৰতিবেদন লিপিবদ্ধ কৰা হয় আৰু আপীলকাৰী আৰু তেওঁৰ মাতৃৰ বিৰুদ্ধে গোচৰ পঞ্জীয়ন কৰা হয়।

উক্ত গোচৰৰ পঞ্জীয়নৰ পূৰ্বে সৰ্পঞ্চ সোহন সিঙৰ সৈতে আপীলকাৰীয়ে ইতিমধ্যে চোলা চাহাব থানালৈ গৈছিল আৰু ১৯৮৫ চনৰ ০৪ ছেপ্টেম্বৰৰ নিশা নিজেই ১৮ নং প্ৰতিবেদনখন দাখিল কৰিছিল আৰু তেওঁৰ পত্নীয়ে নিজকে ফাঁচী লগাই আত্মহত্যা কৰা বুলি অভিযোগ কৰিছিল। আপীলকাৰীৰ পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা প্ৰতিবেদন অনুসৰি যেতিয়া সহকাৰী উপ–পৰিদৰ্শক বলবীৰ সিঙে ঘটনাস্থলী পৰিদৰ্শন কৰে তেতিয়া তেওঁ মধু বালাৰ মৃতদেহটোৰ ডিঙিত 'দুপট্টা' ওলমি থকা আৰু ভৰি দুখন বিচনাৰ ভৰি পথানত বান্ধি থোৱা দেখা পায়। তদন্ত কৰোতে সাধাৰণ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। পি ডব্লিউ–১ ডাঃ জগদীশ গাৰ্গী, ডাঃ এইচ ৰায় আৰু ডাঃ আৰ.কে. গোৰিয়াই মধু বালাৰ মৃতদেহৰ মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা সম্পন্ন কৰে। ইয়াৰে ভিতৰত ডাঃ গাৰ্গীক পি ডব্লিউ–১ হিচাপে সোধা–পোছা কৰা হৈছিল। আন কিছুমানক জেৰাৰ বাবে মতা হৈছিল। পি.ডব্লিউ.১ ডাঃ গাৰ্গীয়ে উল্লেখ কৰে যে তেওঁ ডাঃ এইচ ৰায় আৰু ডাঃ আৰ.কে. গোৰিয়াৰ সৈতে ১৯৮৫ চনৰ ০৬ ছেপ্টেম্বৰ তাৰিখে পুৱা ১১.১৫ বজাত মধু বালাৰ মৃতদেহৰ মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা সম্পন্ন কৰে। তেওঁ ডিঙিটোক অনুভূমিক দিশত আগুৰি থকা ২ চে.মি. বহল বাদামী ৰঙৰ লিগাচাৰ মাৰ্ক (বান্ধি থোৱাৰ চিন) এটা লক্ষ্য কৰিলে। কিন্তু এই দুটা নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰত এই চিহ্ন অনুপস্থিত আছিল- হনুৰ (Jaw) সোঁকোণৰ তলত আৰু ডিঙিৰ ভিতৰৰ ফালে, মেণ্ডিবলৰ ৰেমুছৰ ৪ চে.মি. তলত। ইয়াৰ উপৰিও তেওঁ মৃতদেহটোৰ ওপৰত আৰু দুটা আঘাত দেখিবলৈ পাইছিল :

১. পেটৰ সোঁফাল আৰু আগফালে ২০ x ২ চে.মি. জোখৰ ৰঙা–বাদামী ৰঙৰ ঘৰ্ষণৰ চিন দেখা গৈছিল। ই সোঁ ইলিয়াক ফ'ছা (পেটৰ তলৰ সোঁ অংশ)ৰ পৰা কেন্দ্ৰৰ ফালে আৰু আগলৈ অনুভূমিকভাৱে বিস্তৃত হৈছিল।

২. সোঁ ভৰিৰ ওপৰৰ অংশত (ডৰ্ছাম) ০.৩ x ০.২ চে.মি. জোখৰ আন এটা ৰঙা–বাদামী ঘৰ্ষণৰ চিন পোৱা গৈছিল, যিটো ভৰিৰ বুঢ়া আঙুলিৰ গুৰিৰ পৰা ৩ চে.মি. ওপৰত আছিল।

ডাঃ গাৰ্গীৰ মতে এই দুটা আঘাত মৃত্যুৰ পূৰ্বে (এণ্টে-মৰ্টেম) হৈছিল, আনহাতে ডিঙিত বান্ধি থোৱাৰ চিনটো মৃত্যুৰ পিছত (পোষ্ট-মৰ্টেম) হোৱা আছিল।

মৃতকৰ আভ্যন্তৰীণ অংগসমূহ সংৰক্ষণ কৰি বিশ্লেষণৰ বাবে ৰাসায়নিক পৰীক্ষকলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়। লিগাচাৰ মাৰ্কৰ কাষৰ পৰা আঁতৰোৱা ছালখনো অমৃতসৰৰ অধ্যাপক আৰু পেথ'লজী বিভাগৰ মুৰব্বীয়ে পেথ'লজিকেল পৰীক্ষাৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰি ৰাখিছিল। ৰাসায়নিক পৰীক্ষকে তেওঁৰ প্ৰতিবেদনত প্ৰকাশ কৰিছে যে তেজত এলক'হলৰ পৰিমাণ প্ৰতি ১০০ মিলিলিটাৰত ৩২২.০ মিলিগ্ৰাম বুলি অনুমান কৰা হৈছে। আভ্যন্তৰীণ অংগসমূহত এলকহল আৰু অৰ্গেন'ফছফৰাছ যৌগ ধৰা পৰিছিল। পেথ'লজিষ্টে নিশ্চিত কৰে যে ছালৰ অংশবোৰত ফুলা, ৰঙা পৰা বা তৰল পদাৰ্থ জমা হোৱাৰ কোনো ইংগিত পোৱা নগ'ল। এই প্ৰতিবেদনৰ ভিত্তিত চিকিৎসকে নিশ্চিত কৰে যে মৃতকৰ ডিঙিত থকা লিগাচাৰৰ চিনটো মৰণোত্তৰ ভাৱে হোৱা আৰু অন্যান্য আঘাতবোৰ মৃত্যুৰ পূৰ্বৰ। ডাঃ গাৰ্গীৰ মতে অৰ্গেন'ফছফৰাছ বিষক্ৰিয়া আৰু মদ্যপানৰ বাবেই এই মৃত্যু হৈছে। মৃতকৰ ডিঙিৰ পৰা লোৱা ছালৰ টুকুৰাটো পৰীক্ষা কৰা পি ডব্লিউ-১২ ডাঃ প্ৰেম ৰাধেৰাই নিশ্চিত কৰে যে ডিঙিত লিগাচাৰৰ চিনটো মৰণোত্তৰ চিন, অৰ্থাৎ মৃত্যুৰ পিছত কৰা চিন। এই সিদ্ধান্ত চিনটোৰ স্থানত থকা ছালৰ অৱস্থাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি লোৱা হৈছিল।

বিচাৰৰ সময়ত কমিটেল কোৰ্টৰ পৰা গোচৰটো লাভ কৰা সত্ৰ ন্যায়াধীশজনে এই সিদ্ধান্তত উপনীত হয় যে বিচাৰ বিভাগে আপীলকাৰী (অভিযুক্ত)ৰ বিৰুদ্ধে ভাৰতীয় দণ্ডবিধিৰ ৩০২ নং ধাৰাত হত্যাৰ অভিযোগ সফলতাৰে প্ৰমাণ কৰিলে। কিন্তু ন্যায়াধীশজনে আপীলকাৰীৰ মাতৃক (অভিযুক্ত নং ২) সন্দেহৰ সুবিধা দিছিল আৰু তেওঁক দোষী সাব্যস্ত কৰা নাছিল। ন্যায়াধীশজনে মৃত যুৱতীগৰাকীয়ে ডিঙি চেপি আত্মহত্যা কৰা বুলি প্ৰতিৰক্ষাৰ দাবী নাকচ কৰে। বৰঞ্চ নিৰ্ণয় কৰা হ'ল যে আপীলকাৰীয়ে মদৰ লগত বিষ মিহলাই মৃতকক পান কৰাইছিল, যিটো মৃতকক পান কৰাইছিল। ফলত আপীলকাৰীক যাৱজ্জীৱন কাৰাদণ্ডৰ শাস্তি প্ৰদান কৰা হয়। এই সিদ্ধান্তৰ বিৰুদ্ধে আপীলকাৰীয়ে আপীল কৰিছিল যদিও আপীল সফল নহ'ল। সেইবাবেই এতিয়া গোচৰটো বৰ্তমানৰ আদালতৰ সন্মুখত অধিক কাৰ্য্যবিধিৰ বাবে আহিছে।

প্ৰতিপক্ষৰ যুক্তি-তৰ্ক

আপীলকাৰীৰ জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই দৃঢ়তাৰে যুক্তি দিছিল যে গোচৰটো পৰিস্থিতিগত প্ৰমাণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কৰা হৈছে, আৰু ঘটনা-পৰিঘটনাৰ ক্ৰম সম্পূৰ্ণৰূপে প্ৰমাণিত হোৱা নাই। তেওঁ দাবী কৰে যে এই কাণ্ডৰ সময়ত আপীলকাৰীজন আন এখন গাঁৱৰ নিজৰ ক্লিনিকত আছিল। তেওঁ লগতে জোৰ দি কয় যে আপীলকাৰীয়ে শেহতীয়াকৈ এটা পুত্ৰ সন্তানৰ পিতৃত্ব লাভ কৰিছে, যাৰ ফলত তেওঁৰ পত্নীক হত্যা কৰাৰ কোনো কাৰণ নাই। বৰঞ্চ প্ৰমাণসমূহে এই সম্ভাৱনাৰ দিশলৈ আঙুলিয়াই দিছিল যে মৃত মহিলাগৰাকীয়ে হতাশাত ভূগি আছিল, গতিকে তেওঁ নিজে চিপ লৈ আত্মহত্যা কৰাৰ পূৰ্ণ সম্ভাৱনা আছে। অধিবক্তাই আৰু যুক্তি দৰ্শাইছিল যে আপীলকাৰীক হত্যাকাণ্ডটোত দোষী সাব্যস্ত কৰাটো বিচাৰ বিভাগৰ দায়িত্ব। তেওঁ আলোকপাত কৰে যে মৃতকৰ আভ্যন্তৰীণ অংগসমূহত পোৱা অৰ্গেন'ফছফৰাছ যৌগ বিভিন্ন ধৰণৰ হয়, আৰু সকলোবোৰ সমানে মাৰাত্মক নহয়। বিচাৰ বিভাগে প্ৰমাণ দিব নোৱাৰিলে যে ধৰা পৰা অৰ্গেন'ফছফৰাছ যৌগটোৰ পৰিমাণ মৃত্যুৰ কাৰণ হ'ব পৰাকৈ যথেষ্ট আৰু এনে প্ৰমাণৰ অভাৱত অধিবক্তাই জোৰ দি কয় যে সন্দেহৰ সুবিধা অভিযুক্তৰ পক্ষতহে যাব লাগে, অভিযোগকাৰীৰ পক্ষত নহয়। এই মতানৈক্যৰ সমৰ্থনত এই আদালতৰ দুটা ৰায়- [১৯৭৩] ৩ এছচিচি ৪৭২-ৰ পৃষ্ঠা ৪৭৪ দফা ৫-ত প্ৰকাশিত জোচে ওৰফে কালি জোচে বনাম কেৰালা চৰকাৰ গোচৰ আৰু (১৯৭৫] ৪ এছচিচি ১১৯-ৰ ১২২ নং পৃষ্ঠাত উল্লিখিত শ্ৰীমতী ফিনো বনাম পঞ্জাব চৰকাৰ গোচৰৰ লগতে এআইআৰ ৪৫ (১৯৫৮) এলাহাবাদৰ ১ নং দফাৰ ১০ নং প্ৰতিবেদনত প্ৰকাশিত চৰকাৰ বনাম ফাতেহ বাহাদুৰ আৰু অন্যান্য গোচৰত এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ে প্ৰদান কৰা ৰায়ৰ ওপৰত আস্থা প্ৰকাশ কৰিছিল। তেওঁ দাবী কৰিছিল যে আপীলকাৰীজন তেওঁৰ পত্নীক হত্যাৰ অভিযোগৰ পৰা মুক্ত হোৱাৰ যোগ্য।

আনহাতে, প্ৰতিবাদকাৰীৰ বিদ্বান অধিবক্তাই দাবী কৰে যে দুয়োখন নিম্ন আদালতে প্ৰমাণৰ ভিত্তিত এই কথাত সন্মত হৈছে যে আপীলকাৰীয়েই একমাত্ৰ ব্যক্তি যিয়ে পত্নীৰ হত্যাকাণ্ড সংঘটিত কৰিব পাৰে আৰু তাইৰ নিজৰ বাসগৃহতে মৃত্যু হৈছিল। তেওঁৰ বাসগৃহৰ পৰা মাত্ৰ এক কিলোমিটাৰ দূৰত তেওঁৰ আনখন ক্লিনিক আছিল আৰু মৃতকক হত্যা কৰাৰ পিছত তেওঁৰ বাবে সংশ্লিষ্ট সময়ত তেওঁৰ ক্লিনিকলৈ

যোৱাটো অতি সহজ হৈ পৰিছিল। মৃত মহিলাগৰাকীৰ আত্মহত্যাৰ কথাটো স্পষ্টভাৱে মিছা আছিল কাৰণ লিগাচাৰৰ চিনটো চিকিৎসকে মৃত্যুৰ পিছৰ বুলি জানিব পৰিছিল আৰু আনকি মৃত ব্যক্তিয়ে নিজে চিপ ল'ব পাৰিব বুলি অভিযোগ কৰাটোও অসম্ভৱ। গতিকে আত্মহত্যাৰ তত্বটো আছিল তদন্তক বিপথে পৰিচালিত কৰাৰ উদ্দেশ্যেৰে ভুৱা কাহিনী। এই কাৰণেই আপীলকাৰীয়ে খৰধৰকৈ আৰক্ষীৰ ওচৰলৈ গৈ ঘটনাৰ ভুল বিৱৰণ দিলে। যিহেতু আপীলকাৰীয়ে সংশ্লিষ্ট সময়ত মৃতকৰ সৈতে তেওঁৰ আৱাসিক ঘৰত বাস কৰিছিল য'ত তেওঁৰ পত্নীয়ে তেওঁৰ অকাল মৃত্যুক সাবটি লৈছিল, সেয়েহে আপীলকাৰীৰ বিৰুদ্ধে দুয়োখন নিম্ন আদালতে হত্যাকাণ্ডটো তেওঁৱেই কৰা বুলি কৰা অনুমানটো গোচৰৰ ৰেকৰ্ডত ভালদৰে ন্যায্য বুলি ক'ব পাৰি। যৌতুক লৈ পত্নীক হাৰাশাস্তি কৰাৰ পূৰ্বৰ আচৰণ, পুত্ৰ জন্মৰ পিছতো শহুৰেকৰ ঘৰলৈ যাবলৈ অস্বীকাৰ কৰা, পিছত ঘটনা সম্পৰ্কে আৰক্ষীক ভুৱা বিৱৰণ দিয়া, ঘটনাৰ দিনা শহুৰেক-শাহুৱেকক খবৰ নিদিয়া কাৰ্য, আৰু সেই স্থানৰ পৰা পলায়ন কৰা –এই সকলোবোৰেই তেওঁৰ দোষী বিবেকক আঙুলিয়াই দিয়ে আৰু সেয়েহে তেওঁৰ আবেদন খাৰিজ কৰাৰ যোগ্য।

আমি এই বিৰোধী যুক্তিবোৰ ভালদৰে বিবেচনা কৰিছো। গোচৰটোৰ কিছুমান মূল দিশ, যিবোৰ প্ৰমাণৰ দ্বাৰা স্পষ্টভাৱে সুপ্ৰতিষ্ঠিত আৰু অভিযুক্তৰ বিৰুদ্ধে পৰিস্থিতিগত প্ৰমাণৰ সম্পূৰ্ণ শৃংখল গঠন কৰে, এইখিনিতে লক্ষ্য কৰাৰ প্ৰয়োজন-

১) মধু বালাৰ মৃত্যু হৈছিল আপীলকাৰীৰ আৱাসিক ঘৰত।

২) বিয়াৰ সময়ত মধু বালাই লগত অনা যৌতুকত আপীলকাৰী সুখী নাছিল আৰু তেওঁ দাবী কৰা সামগ্ৰীবোৰ দি তেওঁৰ দাবী পূৰণৰ বাবে মাক-দেউতাকক হেঁচা দিয়াৰ পৰিৱৰ্তে মধু বালাই তেওঁৰ আত্মীয়ক পঠিয়াই তেওঁক দাবী বাদ দিবলৈ পতিয়ন নিয়াইছিল, আনকি তেওঁ ভৱিষ্যতে তাইৰ লগত ভাল ব্যৱহাৰ কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতিও দিছিল। গোচৰৰ এই দিশটো ৪ নং সাক্ষী ব্ৰিজ ভূষণৰ প্ৰমাণে ভালদৰে প্ৰতিষ্ঠিত কৰিছে। তেওঁৰ জেৰাত কোনো কথাই তেওঁৰ বক্তব্যক অসত্য বুলি প্ৰমাণ নকৰে।

৩) আপীলকাৰীয়ে মধু বালাৰ আত্মহত্যা কৰি মৃত্যু হোৱা বুলি আৰক্ষীৰ আগত ভুৱা বক্তব্য দিছিল। পি ডব্লিউ ১ ডাঃ জগদীশ গাৰ্গীৰ চিকিৎসা প্ৰমাণে এই কথা সম্পূৰ্ণ মিছা বুলি প্ৰমাণ কৰে। ডাঃ গাৰ্গীয়ে তেওঁৰ প্ৰমাণত উল্লেখ কৰিছে যে মৃতকৰ মুখৰ কোণৰ পৰা লেলাৰটি টোপাল টোপালকৈ ওলাই আহিছিল, যাৰ ফলত মৃতকৰ কাপোৰত দাগ পৰিছিল। এই ক্ষেত্ৰত তেওঁ মৃতকৰ পিন্ধা কাপোৰ বিশেষভাৱে লক্ষ্য কৰে। মৃতকৰ মৃতদেহত কোনো ধৰণৰ লেলাৰটিৰ দাগ পোৱা নাছিল। এই সাক্ষীৰ জেৰাত এই বক্তব্যক ফলপ্ৰসূভাৱে প্ৰত্যাহ্বান জনাব পৰা নগ'ল। লগতে মন কৰিবলগীয়া যে ডেৰ-দুমহীয়া কেঁচুৱা এটাৰ মাতৃ ২৪ বছৰীয়া এগৰাকী যুৱতীয়ে আধা বটল সুৰা সেৱন কৰি নিজৰ ডিঙি চেপি নিজকে হত্যা কৰি নিজে চিপ ল'বলৈ সচেতন হৈ থাকিব নোৱাৰিব। প্ৰতিপক্ষৰ সকলোখিনি যুক্তি আছিল অৰ্থহীন, মৌলিক যুক্তিক অৱজ্ঞা কৰা আৰু সাধাৰণ জ্ঞানক অপমান কৰা। আত্মহত্যাৰ তত্বটো খাৰিজ হ'লেই এই সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব লাগিব যে মৃতকক আপীলকাৰীৰ ঘৰত হত্যা কৰা হৈছিল, আৰু আপীলকাৰীজন নিজেই এজন প্ৰেকটিচিং আছিল। চিকিৎসাৰ প্ৰমাণ আৰু ৰাসায়নিক পৰীক্ষাৰ প্ৰতিবেদনে নিশ্চিত কৰিছে যে এলক'হলৰ সৈতে মিহলি কৰা অৰ্গেন'ফছফৰাছ যৌগ সেৱন কৰি মধু বালাৰ মৃত্যু হৈছিল। মন কৰিবলগীয়া যে মাত্ৰ ডেৰ-দুমাহ পূৰ্বে ল'ৰা সন্তান জন্ম দিয়া ২৪ বছৰীয়া ব্ৰাহ্মণ মহিলা মধু বালাই এই অৰ্গেন'ফছফৰাছ যৌগ মিহলি হৈ থকা আধা বটল সুৰা সেৱন কৰা দেখা গৈছে। ৰাসায়নিক পৰীক্ষাৰ প্ৰতিবেদত প্ৰকাশ পাইছে যে মৃতকৰ শৰীৰত তেজত এলক'হলৰ পৰিমাণ প্ৰতি ১০০ মিলিলিটাৰ তেজত ৩২২ মিলিগ্ৰাম বুলি অনুমান কৰা হৈছে। ইয়াৰ ভিত্তিত মোটামুটি অনুমান কৰা হৈছে যে তাই প্ৰায় ৪০০ মিলিলিটাৰ (বা ৪০০ চিচি) এলকহল সেৱন কৰিছিল। এই পৰিমাণ অতি বেছি মাত্ৰাৰ আৰু স্বেচ্ছাই খোৱাৰ সম্ভাৱনা নাই। বৰঞ্চ দেখা যায় যে এই পৰিমাণৰ মদ তাইক বলপূৰ্বকভাৱে পান কৰোৱা হৈছিল। ইয়াৰ ফলত এই সন্দেহ আৰু অধিক শক্তিশালী হয় যে মৃত ব্যক্তিজনে স্বেচ্ছাই মদ সেৱন কৰা নাছিল বৰঞ্চ মদ খাবলৈ বাধ্য কৰাইছিল।

৫) মৃতকক বিষ প্ৰয়োগ কৰাটো দুৰ্ঘটনা বা মৃতকৰ নিজৰ ফালৰ পৰা স্বেচ্ছামূলক কাম বুলি ক'ব নোৱাৰি কাৰণ তেওঁৰ নিজৰ ডেৰ-দুমহীয়া পুত্ৰ সন্তানটিক অসহায় কৰি আত্মহত্যাৰ কৰাৰ কোনো কাৰণ নাছিল।

৬) এইটোও প্ৰমাণিত হৈছে যে আপীলকাৰীজন এজন মেডিকেল প্ৰেকটিচনাৰ আছিল যাৰ দুখনকৈ ক্লিনিক আছিল। সেয়েহে তেওঁ প্ৰতিটো সুবিধা আৰু সুযোগৰ লগতে তেওঁ এইটোও জানিছিল যে অতি তিতা বিষবিধ কাৰোবাক খাবলৈ দিয়াৰ আগতে মদৰ সৈতে মিহলাই পাতল কৰিব লাগিব।

৭) মৃতকৰ মৃতদেহত চিকিৎসকে ধৰা পেলোৱা মৰণোত্তৰ পৰীক্ষাৰ আঘাত দুটাৰ পৰা স্পষ্টকৈ বুজা যায় যে বিষৰ সৈতে মিহলি পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা পৰিমাণৰ মদ খোৱাৰ আগতে তেওঁ বাধা দিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। এই সন্দৰ্ভত ডাঃ গাৰ্গীয়ে কয় যে যদি মৃত ব্যক্তিজনে এলক'হল বা অৰ্গেন'ফছ্ফৰাছ যৌগ প্ৰয়োগত বাধা দিছিল তেন্তে এই আঘাতবোৰ কাজিয়াৰ ফলত হোৱাৰ সম্ভাৱনা নুই কৰিব নোৱাৰে। ফলস্বৰূপে পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা পৰিস্থিতিয়ে স্পষ্টভাৱে প্ৰমাণ কৰিলে যে মধু বালাৰ মৃত্যু হৈছে মদ আৰু পৰ্যাপ্ত পৰিমাণৰ অৰ্গেন'ফছ্ফৰাছ যৌগ প্ৰয়োগৰ ফলত যিটো মাৰাত্মক বুলি প্ৰমাণিত হয়।

৮) অভিযুক্তই তদন্তক বিপথে পৰিচালিত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰি ঘটনা হোৱাৰ একে নিশাই আৰক্ষীৰ ওচৰলৈ লৰালৰিকৈ গৈ চিপ লৈ মৃত্যু হোৱাৰ ভুৱা প্ৰমাণ সৃষ্টি কৰিছিল। এইটোৱেই আছিল তেওঁৰ দোষী মনটোৰ পৰিচয় দিয়াৰ এক শক্তিশালী সূচক। মৃত্যুৰ কাৰণ সম্পৰ্কে ভুৱা তথ্য প্ৰদান কৰিলে পোনপটীয়াকৈ তেওঁৰ অপৰাধৰ সৈতে জড়িত হোৱাৰ কথা আঙুলিয়াই দিয়া হৈছিল।

৯) ঘটনাৰ পিছত আপীলকাৰীৰ আচৰণে গুৰুতৰ সন্দেহৰ সৃষ্টি কৰিছে। ঘটনা সন্দৰ্ভত তেওঁ ততাতৈয়াকৈ তেওঁৰ শাহু-শহুৰেক বা আত্মীয়ক অৱগত নকৰিলে। ইয়াৰ উপৰিও তেওঁ পলায়ন কৰে আৰু অৱশেষত গ্ৰেপ্তাৰ নোহোৱালৈকে তেওঁ আঁতৰি থাকে। কেৱল এই আচৰণেই হয়তো দোষী সাব্যস্ত কৰিবলৈ যথেষ্ট নহ'বও পাৰে, তথাপিও ঘটনাটোৰ আগৰ স্পষ্ট আৰু প্ৰমাণিত পৰিস্থিতিৰ সৈতে বিবেচনা কৰিলে ই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰমাণ হৈ পৰে। এই তথ্যসমূহে আপীলকাৰীক দায়বদ্ধ পক্ষ হিচাপে তীব্ৰভাৱে জড়িত কৰি পেলায়, যাৰ ফলত আন কাৰোবাক সন্দেহ কৰাৰ ঠাই কম।

১০) আপীলকাৰীৰ ঘৰত পত্নী অৰ্থাৎ মৃত আৰু সহ অভিযুক্ত অৰ্থাৎ দোষমুক্ত হোৱা মাতৃৰ বাহিৰেও তেওঁৰ সৰু ভাতৃ আছিল যিয়ে কোনো কাৰণতে এই জঘন্য

অপৰাধ সংঘটিত কৰাৰ অভিযোগ উত্থাপন কৰিব নোৱাৰি। গতিকে নিৰসন (elimination) প্ৰক্ৰিয়াৰে বিচাৰ কৰিলে দেখা যায় আপীলকাৰী–চিকিৎসকজনেই তেওঁৰ শহুৰেক–শাহুৱেক আৰু পত্নীৰ ওপৰত অসন্তুষ্ট হৈ পত্নীক হত্যা কৰিছিল বুলি ক'ব পাৰি।

সকলোবোৰ প্ৰমাণে মিলি এক সম্পূৰ্ণ আৰু অবিচ্ছেদ্য পৰিস্থিতিৰ শৃংখল গঠন কৰে যিয়ে এই ভয়ংকৰ অপৰাধৰ বাবে অভিযুক্তক একমাত্ৰ দায়ী ব্যক্তি হিচাপে স্পষ্টভাৱে আঙুলিয়াই দিয়ে। এই অপৰাধে এগৰাকী ২৪ বছৰীয়া যুৱতীৰ জীৱন জীৱন কাঢ়ি লৈছিল আৰু ডেৰ–দুমহীয়া কেঁচুৱাটোক মাতৃহীন কৰি পেলাইছিল। ফলত অভিযুক্তৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ উত্থাপন কৰাটো বিচাৰ বিভাগে সফলতাৰে প্ৰমাণ কৰাটো অনস্বীকাৰ্য। তেওঁলোকে শক্তিশালী আৰু পতিয়ন যোগ্য প্ৰমাণ আগবঢ়াইছে, যাৰ ফলত অভিযুক্তজন পত্নীক হত্যা কৰাৰ বাবে দায়ী বুলি কোনো যুক্তিসংগত সন্দেহৰ স্থান নাই।

ফলত এই আবেদন বিফল হয় আৰু খাৰিজ কৰা হয়।

আৰ.কে.এছ. আপীল খাৰিজ কৰা হ'ল।

<u>অনুবাদক:</u> *মায়াশ্ৰী মহন্ত, জ্যেষ্ঠ অনুবাদক, অনুবাদ শাখা, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়*

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ’ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়নৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বিবেচিত হ’ব।“